

Gode vilkår for næringslivet

Verdien av norsk eierskap i norske bedrifter handler om mer enn penger. Bedriftseiere som bor der virksomheten drives, tilfører lokalsamfunnet mer enn arbeidsplasser. Myndighetenes oppgave er å sørge for forutsigbare og langsiktige rammebetingelser som fremmer bærekraftig verdiskaping og inkluderende vekst i hele Norge. Det er en politisk oppgave å sørge for at vi har et samfunn som er så veldrevet at vi betaler vår skatt med glede, der offentlig sektor spiller på lag med verdiskaperne og fremmer verdiskaping, ikke hemmer den.

Forutsigbarhet for næringslivet

Tillit er limet i den norske samfunnsmodellen, og er bygget over tid gjennom et robust trepartssamarbeid og ved at beslutninger forankres gjennom åpne og demokratiske prosesser. Det skaper forutsigbarhet og langsiktighet for alle parter. Næringsvirksomhet skal i hovedsak drives for egen regning og risiko, hvilket betyr at forutsigbarhet og langsiktighet fra myndighetene er avgjørende for å utløse initiativ og investeringsvilje. Plutselige endringer av rammevilkår skader tilliten til myndighetene og øker politisk risiko for investeringer.

Små og mellomstore bedrifter utgjør mer enn 99 prosent av alle bedrifter i Norge, og sysselsetter nesten halvparten av alle ansatte i privat sektor. Disse bedriftene står for nær halvparten av den årlige verdiskapingen i landet, og utgjør ryggraden i våre lokalsamfunn. Høyre støtter skapertrang og initiativ, og ønsker bedre mulighet for lokal samfunnsutvikling i samarbeid med lokale grundere.

Regjeringens skatte- og avgiftspolitikken driver opp kostnadene for norske bedrifter i en tid med inflasjon og stor global uro. Brå skatteendringer bryter med gode prinsipper for hvordan man gjennomfører skatteendringer. Det er ikke i tråd med den gode norske tradisjonen med brede forlik som gir forutsigbarhet og lav politisk risiko. Regjeringens uforutsigbarhet har bidratt til økt politisk risiko, hvilket fører til høyere avkastningskrav på investeringer, som igjen gjør det mindre attraktivt å investere i norsk næringsliv. Dette er uheldig for norske bedrifter som trenger kapital for å vokse, og det er uheldig for det grønne skiftet, blant annet for å lykkes med en storstilt havvindsatsning og ny grønn industri.

Regjeringspartiene og SV har økt arbeidsgiveravgiften, formuesskatten og utbytteskatten. De har skjerpert skattleggingen av havbruk, vannkraft og landbasert vindkraft, og innført et høyprisbidrag på vind- og vannkraft. Høyre mener at det er viktig å ivareta behovet for omfordeling, og det har vært riktig å føre overskudd fra høye kraftpriser tilbake til husholdningene. Det samlede skattetrykket for næringslivet må likevel ned. Den samlede eierbeskatningen bør reduseres. Den såkalt midlertidige, situasjonsbestemte økte arbeidsgiveravgiften rammer ikke bare en rekke bedrifter helt uavhengig av om de går bra eller dårlig, men blir et effektivt lønnstak for arbeidstakere, noe som er like oppsiktsvekkende som regjeringens manglende svar på når den skal fjernes.

Høyre vil

- At næringslivets rammebetingelser skal fastsettes på bakgrunn av grundige utredninger der berørte aktører gis mulighet til å komme med innspill.
- At omfattende skatteendringer gjøres gjennom brede politiske forlik for å skape forutsigbarhet og stabilitet.
- Unngå endringer av skatter og avgifter med tilbakevirkende kraft, med mindre det er strengt nødvendig for å hindre omgåelse.
- Redusere det samlede skatte- og avgiftstrykket for næringslivet, og redusere skatt på norsk eierskap.
- Avvikle den midlertidige, situasjonsbestemte forhøyede arbeidsgiveravgiften.

- Forenkle, digitalisere og effektivisere offentlige myndigheters søknadsprosesser og saksbehandling for næringslivet.
- Myke opp reglene og arbeide for en ny permanent lov om rekonstruksjon.

Havbruksnæringen sikrer levende lokalsamfunn langs kysten

Havbruksnæringen skaper stor aktivitet og verdiskapning i hele Norge, særlig i distriktskommuner langs kysten hvor næringen med sitt utpregede lokale eierskap har en nøkkelrolle for aktivitet, vekst og utvikling. Høyre heier på det norske eierskapet fordi det gir store lokale ringvirkninger utover verdiskapning og skatteinntekter. Det er lokale bedrifter som har sterk tilknytning til eget lokalsamfunn og som bidrar til å skape levende og livskraftige lokalsamfunn.

Havbruksnæringen bidrar allerede ekstra til fellesskapet gjennom eksportavgift, produksjonsavgift og auksjonsproveny fra produksjonstillatelser, men sier selv de kan bidra enda mer. Når grunnrenteskatten kommer til behandling i Stortinget ønsker Høyre å sikre at havbruksnæringen fortsatt kan bidra til økt verdiskapning, trygge eksisterende og skape nye, lønnsomme arbeidsplasser.

Forslaget om økt skattelegging av havbruksnæringen må ses i sammenheng med regjeringens økning i formuesskatt, utbytteskatt og arbeidsgiveravgift. Det samlede skattetrykket vil tappe bedriftene og lokalsamfunn langs kysten for kapital, ressurser og arbeidsplasser. Det vil redusere næringens evne til å investere videre for å skape større verdier og flere arbeidsplasser, både i næringen, i tilknyttet virksomhet og i andre lokale arbeidsplasser. Regjeringens skatteforslag har ført til investeringsstopp i milliardklassen og skapt usikkerhet for tusenvis av arbeidsplasser. Høyre mener det vil være bedre om beskatningen av havbruksnæringen blir grundig behandlet og utredet i sammenheng med andre, brede skatteendringer.

Høyre vil

- Ha et konkurransedyktig og stabilt skattesystem for havbruksnæringen som skal gi forutsigbarhet, sikre næringen kapital til bærekraftig vekst, utvikling og innovasjon, samt sikre Norges posisjon som verdensledende havbruksnasjon.
- Sikre et konkurransedyktig og stabilt skattesystem som oppmuntrer til, og ikke straffer norsk og lokalt eierskap og at en andel av inntekten kommer kommunene til gode.
- Utrede forslaget fra næringen om en inntektsgradert produksjonsavgift («færøysk» modell) og andre modeller, før det tas endelig stilling til havbruksskatt.
- Lytte til næringen som selv ønsker å bidra mer og har flere forslag til hvordan det kan gjøres.
- Avvise regjeringens forslag om grunnrenteskatt på havbruk.

Mer arbeidskraft med riktig kompetanse

En av de store utfordringene for næringslivet fremover er økt mangel på arbeidskraft. Mens det i dag står fire i yrkesaktiv alder bak hver person i pensjonsalder, vil det i 2060 kun være to. Allerede i dag melder to av tre bedrifter om at de har et udekket kompetansebehov.

Mange bedrifter sliter med å få tak i riktig kompetanse. Det fører til mindre investeringer og jobbskaping. Skal vi klare å løse de store utfordringene er vi avhengige av flere hender og hoder i arbeid. Vi må gjøre mer for å koble de som står utenfor arbeidslivet med de ledige jobbene.

For å lykkes med dette må vi ha et fleksibelt utdanningstilbud som kan hjelpe flere av de som står utenfor arbeidslivet til å få en utdanning som er tilpasset næringslivets behov. Samarbeidet mellom offentlige aktører som NAV, fylkeskommuner og universiteter må være tett, og det må organiseres slik at det er enkelt å ta kontakt og få hjelp.

Frem mot 2035 vil vi mangle om lag 70 000 fagarbeidere i Norge. Vi må derfor hjelpe flere unge til å mestre skolen og få flere til å velge og fullføre yrkesfag. Voksne som vil fullføre videregående må få tilbud om å gjøre dette på en tilpasset og fleksibel måte. Vi trenger også flere og mer relevante utdanninger og kurs for de som trenger påfyll av kompetanse. Flere bedrifter, kommuner og statlige virksomheter må åpne for flere utdanningsstillinger.

Høyre vil

- At utdanningstilbudet skal tilpasses behovet for arbeidskraft og kompetanse i samfunnet.
- Sikre rask behandling av nye utdanninger tilpasset næringslivets behov.
- Legge til rette for mer samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og næringslivet for å sikre utdanning av relevant kompetanse for næringslivet.
- Sikre tilgangen på utdanning nært der folk bor, ved å tilby flere desentraliserte tilbud og digitale undervisningsopplegg.
- Gjennomgå særaldersgrensene og vurdere å øke disse i takt med utviklingen i levealderen.
- Utrede incentiver for å få flere til å stå lengre i jobb og få arbeidsgivere til å beholde og ansatte flere arbeidstakere over 62 år.

Et ryddig og fleksibelt arbeidsmarked

Hovedregelen i norsk arbeidsliv er, og skal være hele, faste stillinger. Men enkelte bedrifter har behov for ekstra folk i perioder og trenger å leie inn ekstra arbeidskraft. Det må være mulig å leie inn arbeidskraft både for bedriftene som må ta produksjonstopper eller trenger ekstra hjelp i høysesonger. Men samtidig som bedrifter mangler arbeidskraft, velger regjeringen å gjøre det vanskeligere å koble de som står utenfor arbeidslivet med tilgjengelig arbeid gjennom å stramme inn på reglene for innleie. Høyre mener dette er feil medisin for folk som trenger en fot innenfor arbeidslivet, og bedrifter som trenger muligheten til å vokse. Alle fortjener en sjanse, og vi trenger alle som kan og vil bidra til å løse morgendagens utfordringer.

Høyre vil

- At hovedregelen i norsk arbeidsliv er og skal være hele, faste stillinger.
- Det skal være mulig å leie inn midlertidig arbeidskraft for å tilrettelegge for bedrifter som har sesongvariasjoner eller midlertidige produksjonstopper, så lenge det er ordnede forhold.